

lecti Filii tui Corde gloriantes praecipua in nos charitatis eius beneficia recolimus». Constat tandem ex revelationibus B. Margaritae; ex tot Sanctis, qui in deliciis habuerunt cultum Cordis mystici; ex auctoritate eminentissimorum doctorum ac theologorum asserentium cum D. Alphonso «huius devotionis obiectum spirituale est amor» (1).

(1) Vide MARTORELL, *Theses*, ubi diffuse pertractat, pag. 71.

VII.

DE MOTIVO CULTUS SS. CORDIS

Motivum est ratio specialis, qua cultus Cordi Iesu potius, quam caeteris partibus defertur. Certum est omnia Christi membra ob generalem rationem desumptam ab excellentia, orta ab unione hypostatica, esse digna cultu et adoratione patriae; quo sensu cor et caput, plaga et sanguis aliaque colenda sunt eodem motivo generali. Sed tamen, quia certum est non omnes Christi partes ab Ecclesia proponi fidelibus cultu publico honorandas, sed eas tantummodo, quae aliquod speciale mysterium referunt, utpote sanguinem et vulnera, unde oritur speciale motivum cultus et adorationis earum, investigandum est, unde originem trahat illud motivum speciale, quo hic cultus patriae Cordi Iesu, potius quam caeteris partibus, ab Ecclesia deferatur.

Multiplex adduci a contemplativis solet ratio, secundum multiplices praerogativas huius Cordis, quibus caeteris membris praestat, sicut sunt sua propria excellentia, voluntas Iesu quod sub Cordis symbolo colatur, exhibitio eius tamquam suarum affectionum sedes, esse praecipuum vitae theandricae organum, amor quo ardet, perforatio eius in cruce, ingratitude hominum, magna gratiarum praemia promissa colentibus illud, augmentum pietatis, aliaque. Quae omnia, ab hoc, velut ab unica speciali ratione procedunt, scilicet, quod Cor est symbolum amoris caeterarumque animi affectionum.

Nam, colentes Cor Iesu, colimus simul Cor carneum et amorem omnesque affectiones animae eius, ita quod, liceat duo videantur obiecta adorationis nostrae, quia unica adoratione colimus, unum obiectum constituent ex corde carneo et mystico compositum. Quia tamen sunt inter se distincta, cor physicum et cor mysticum, oportet sub aliquo communi aspectu coli et adorari, si enim sub aliquo respectu non unirentur, duae essent distinctae devotiones. In hoc

ergo stat motivum speciale cultus Cordis Iesu, quod, quia invenimus hanc intimam unionem inter Cor physicum ac affectiones animae Christi, consideramus haec duo quasi unum obiectum constituentia; tali autem pacto quod, (cum necesse sit nos per sensibilia insensibilia attingere, et per visibilia ad invisibilia pervenire, et per consequens indigeamus aliquo signo sensibili ardentissimi amoris Christi, quo ferventius moveamur ad eius adorationem), colamus sub specie cordis carnei, Cor mysticum cuius illud est naturale signum. Hinc est quod motivum speciale huius cultus sit symbolismus, ex hoc quod videmus amorem repraesentatum sub specie cordis carnei. « Ut igitur aliae Corporis Christi partes, ob peculiaria motiva quae in illis reperiuntur, peculiari cultu honorantur; ita pars haec Corporis Christi nobilissima, Sacrosanctum eius Cor, ob eam, quam habet praerogativam et excellentiam, ipsum Christi amorem et charitatem significandi, suoque vulnere contestandi, dignissima est, quae peculiari cultu honoretur » (1).

Hoc motivum speciale indicat decretum primum concessionis Missae et Officii, anno 1765: « Huius Officii ac Missae celebratione symbolice renovari memoriam divini amoris Christi ». Idem dicit Pius PP. VI, « ut symbolica Cordis imagine immensam charitatem effusumque amorem divini Redemptoris nostri meditemur atque veneremur ». Idem Pius PP. IX in decreto Beatificationis B. Margaritae.

Quapropter « Motivum formale huius cultus in eo est ut Sanctissimum Cor Iesu colatur, non solum propter illam universalem rationem ex hypostatica coniunctione cum Verbo petitam, qua honore infinito omnes Christi Corporis partes in communi digne redduntur; sed vero maxime propter intimam Cordis cum amore colligationem et analogiam, hoc est, propter symbolicam, quae illi inhaeret, eius infinitae charitatis significationem, seu quatenus symbolum reale ac naturale est immensi eius amoris » (2).

(1) BUCCHERONI, *Commentarii in Cultum SS. Cordis Iesu*, p. 25.

(2) NILLES, *De rationibus festorum SS. Cordis...* lib. I, part. II, c. 2.

VIII.

DE FUNDAMENTO CULTUS SS. CORDIS

Certum est ex praecedentibus cultum tribui Cordi mystico Iesu, sub symbolo Cordis physici. Cum autem agamus de re tanti momenti, oportet inquirere an adsit obiectum formale particulare huius cultus, sive fundamentum, quo symbolismus nitatur. Et profecto: est ne intima relatio inter amorem et cor physicum, et consequenter non arbitraria, sed potius super naturam fundata ratio, qua cor carneum in symbolum amoris usurpetur? Probatissimos auctores sequendo, affirmative respondeo, et reor dicendum:

Primo: dari in nobis hanc relationem, seu coniunctissimum nexum inter affectiones animae et cor physicum; quod quidem patet ex S. Scriptura, in qua verbum *cor* saepissime legitur pro voluntate caeterisque animi affectionibus usurpatum: *Diliges Dominum Deum tuum, ex toto corde* (1); et, quod plus est, haec intima relatio apertissime demonstratur quando v. g. dicitur: *Nonne cor nostrum ardens erat in nobis?* (2). Nunc autem, nullatenus cor usurparetur pro affectionibus animae, et multo minus in corde physico presentirentur affectus animae intimi, si nulla interesset analogia vel connexio inter cor carneum et affectus animae. Ideo Ecclesia pluries in sua lithurgia suscipit cor pro tota anima, vel pro voluntate: *Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, et tui amoris in eis ignem accende*, modum S. Scripturae loquendi insequens.

Idem loquendi modus reperitur in omnibus gentibus et populis et linguis, ita ut sensus ipse et usus communis vulgares teneat locutiones, quibus virtutes et vitia, bona vel mala indoles per cor significantur. Unde homo docilis, be-

(1) DEUT. VI, 5.

(2) LUC. XXIV, 32.

neficus, magnanimus, dicitur cor docile, misericors, magnanimum. Experientia etiam patet, animae motus exterius manifestari, vel in facie, sicut verecundis et iracundis, vel in toto corpore, sicut meticulosis et nimio timore correptis contingit. Hae autem affectiones, quae motus sunt animi, cordi tribuuntur; unde: *Cor hominis immutat faciem illius, sive in bona, sive in mala* (1).

Consulat praeterea unusquisque seipsum attente, et quotidiana experientia comprobatum habebit nonnullos cordis motus respondere diversis affectionibus animi; sic cor dilatatur et facilius aspirat quando anima laetitia quadam insperate afficitur; et, e contra, comprimitur et difficilius suos motus exerit, dum magno moerore conficitur. Continuus animi dolor vitam imminuit; et quotidie accidit diurnam anxietatem et insperatum nuntium repente vitam absumere. Similiter cor carneum dolet quoties spiritus anxiatur. Unde ergo hi motus cordis sensibilis respondentes affectionibus animi, si nulla inter utrosque relatio interesset? Unde effectus sensibiles, quos sancti in corpore persentiebant, ex vi amoris divini procedentes, sicut dilatatio sinus in Sancto Philippo, ut cor continere non valeret, ardores B. Petri de Alcantara, et incendia S. Stanislai Kostka, si amor nullum haberet cum corde physico nexum?

Secundo; dico idem posse affirmari de Christo, qui veram ac perfectam assumpsit naturam humanam. Ideo: *Discite a me quia mitis sum et humilis corde*. Non est revera cor humile, sed anima, et tamen cordis sui humilitatem commendat. Unde Ecclesia attribuit haec verba Christo: *Ego dormio et cor meum vigilat*. Neque cor physicum evigilat, sicut nec dormit; sed tamen indistinctim utrumque de corde physico ac de anima dicitur.

Argumenta proferemus ex facto; legimus enim diversos motus cordis physici respondere in Christo diversis affectionibus animae Eius, quia similis nobis quoad naturam hu-

(1) Eccli. XIII, 31.

manam. Et revera, dum appropinquaret Ierusalem, videns civitatem, flevit super eam. Quare flevit? Quia contristatus in conspectu civitatis perfidae, praevidens ruinam eius. Et tantopere contristatus est, quod moeror, qui affectus est animi, impulit Eum, ut fleret. Similiter, quando *factus in agonia prolixius orabat, factus est sudor eius tanquam guttae sanguinis decurrentis in terram*. Quae autem, quaeso, fuit huius sudoris sanguinei causa? Non physica; nemo enim Eum physice torquebat; sed spiritualis, tristitia nempe, qua repleta fuit anima eius passionem amarissimam susceptura: *Tristis est anima mea usque ad mortem*; vel gaudium ex consolatione per Angelum proveniens, ut scribit Billot: « Et recte explicabis agoniam Christi in horto et sudorem sanguineum, qui consolationem ab angelo allatam, consequutus est » (1). Quomodo ergo posset tristitia ita torquere carnem Eius, vel gaudium ita in totum corpus effectum inducere, ut sanguis velut coagulatus, ob difficillimam circulationem ortam a cordis compressione, erumperet per pellis meatus, si coniunctissimus nexus non interfuisset cor inter physicum ac animam in Eius sanctissima humanitate?

(1) *Comment. in III part., Thes. XXIV.*

IX.

DE FINE CULTUS SS. CORDIS

Cum finis sit illud, cuius gratia aliquid fit, quaerere quisnam, sit finis cultus SS. Cordis Iesu, idem est ac investigare quid sibi proponant cultores Cordis Iesu iuxta intentionem Ecclesiae approbantis hunc cultum; nisi enim esset haec ratio sufficiens, qua a caeteris hoc festum distingueretur, superfluum videretur colere cor super caeteras corporis partes, etiam super eas, quas speciali cultu prosequitur, sicut sunt sanguis et vulnera. Si enim colendo pretiosissimum sanguinem intendit bonum redemptionis Ecclesiae colere, et sacris vulneribus cultum reddendo, summum Christi dolorem venerari, aliquid aliud praeter finem generalem venerationis personae divinae Iesu intendit Ecclesia, non solum quia haec in omnibus festis reperitur, sed etiam quia Ecclesia hoc non facit frustra.

Finis ergo huius cultus est redamare cor amore plenum, ita ut adimpleatur illud: *Ignem veni mittere in terram, et quid volo nisi ut accendantur?* (1). Etsi enim in omnibus Christi festis inveniatur haec ratio, qua scilicet homines ad amorem Eius accendantur, hoc tamen est velut commune illis, proprium; nam est aliqua virtus vel mysterium, cuius consideratione amor in Christum succrescit. Sic ex. gr. proprium nativitatis est meditari exinanitionem Verbi, quod propter nos homo factum est, ut inde Eum amemus, qui non recusavit exinanire semetipsum ut salvos nos faceret. Finis autem proprius festorum SS. Cordis Illum est redamare, qui prior dilexit nos: « Hunc vero charitatis ignem ut magis incenderet, Sanctissimi sui Cordis venerationem cultumque institui in Ecclesia voluit ac promoveri » ait Pius PP. IX (2).

(1) Luc. XII, 49.

(2) Brev. Beatif. B. Margaritae.

Unde in decreto extensionis festi Cordis Iesu ad universam Ecclesiam declarat se « festum in honorem SS. Cordis Iesu... idcirco in universa Ecclesia quotannis agi mandasse, quod nova cuperet praebere incitamenta fidelibus ad amandum, redamandum, amplectendum vulneratum Cor Eius, qui *dilexit nos, et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo* ».

Sed quid apertius desiderari potest ut finis hic dignoscatur quam ipsa Christi verba? En quomodo in altera apparitionum loquutus est B. Margaritae, sicut ipsa testatur: « amatissimus Dominus mihi manifestum fecit se vehementer exoptare ab hominibus redamari, seque, hoc ardenti desiderio excitatum, Cor suum hominibus patefacere, statuisse ». Diximus supra, motivum huius cultus consistere praecipue in amore animae Christi, sub symbolo cordis carnei, propterea quod obiectum sit amor Christi. Quid ergo rationalius quam quod finis sit redamatio?

« Et sane motivum huius cultus proprium amor est Iesu Christi erga homines. Amor natura sua ad amorem movet, unde inter amoris causas potissimum ipsemet amor recensetur. Ipse enim amor quidpiam est vel maxime amabile, quod proinde amantem maxime reddit amabilem; ipseque amor est qui unit quodammodo amantem amato, atque adeo efficit, ut bonum amantis sit quodammodo amati, et, hinc consequitur quod ab amato diligatur » (1).

Modus autem, quo amor erga Iesum manifestus fiat, iuxta intentionem Ecclesiae, quemque alii finem particularem huius cultus vocant, est iniuriarum reparatio. Sicut enim amor amantis gignit amorem in amato, etsi inimico, dicente Paulo: *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum; si sitit, potum da illi. Hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput eius* (2); ita amor causat in amato talem erga amantem benevolentiam et amicitiam, qua et gaudeat de eius bonis, et doleat de contumeliis. Unde postquam de amore benevolentiae et

(1) BUCCERONI, pag. 45.

(2) ROM. XII, 20.

amicitiae loquutus est, scribit Bucceroni (1): « Huic amoris et charitatis actui alius specialis omnino subnectendus est, nempe reparationis omnium iniuriarum, quibus divinum hoc Cor tot pravorum hominum malitia afficitur. Actus hic ex proxime praecedenti dimanat. Si enim amare est velle bonum, non potest amicus amicum amare quin aegre ferat iniurias omnes ipsi illatas, easque, quantum possit, reparare conetur. Insuper amicus reputat bona vel mala amici sicut sua, et voluntatem amici sicut suam; ut quasi ipse in suo amico videatur bona vel mala pati, et affici. Et propter hoc proprium est amicorum eadem velle, et in eodem tristari, et gaudere, ut ait Thomas » (2).

Patet hic finis particularis seu potius consecrarius amoris ex ipso Christo dicente B. Margaritae: « A te requiro ut feria VI, quae post octavam festi Corporis mei proxima sequitur, Cordi meo colendo peculiariter sit dicata, qua die ad sacram mensam accedendo, iniuriae Cordi meo in altaris mysterio inflictas, eo maxime tempore, quo palam fidelium venerationi expositus sum, violati honoris reparatione sarciantur ». Hinc est quod sub Innocentio XII, inter alias, hanc causam Postulator commendat, ut festum instituat; et P. Gallifet, sub Benedicto XIII, propugnet; et Episcopi Poloni sub Clemente XIII adducant dicentes: « Accedit alia iustissima ratio huius festi instituendi, ex fine nempe reparandi iniurias illatas Christo Domino in Sacramento Eucharistiae ».

(1) Pag. 48. n. 12.

(2) I, II, q. XXVIII, a. 2.

X.

DE SPECIALITATE CULTUS SS. CORDIS

Ex dictis, super obiecto, motivo, et fine, iam eruitur agi de cultu distincto ab alio quocumque tributo Iesu Christo, caeteris quibuscumque festis. Quia tamen festum SS. Cordis habet aliquam connexionem cum aliquibus festis, puta sanguinis et sacrorum vulnerum, et praecipue cum festo SS. Corporis, unde aliqui censent superfluum festum Cordis, existimantes unum esse et idem ac festum SS. Corporis, non erit otiosum aliquantulum immorari in specialitate huius cultus declaranda.

Certum est semper cultum terminari in subiecto, « proprie enim honor exhibetur toti rei subsistenti » ait Angelicus, et per consequens in omnibus Christi festis honorari totum Iesum Christum. Sed similiter certum est omnia festa speciali ratione ad invicem distingui, vel quia diversa mysteria memorantur, sicut de Incarnatione et Resurrectione patet, vel quia diversa motiva adsunt, sicut in festis passionis, sindonis, vulnerum et sanguinis contingit. Unde sicut haec ad invicem, ita ab omnibus, etiam a festo Corporis, festum Cordis distinguitur.

Et in primis: hoc festum distinguitur a caeteris similibus, sanguinis, passionis, vulnerum, etc. Ratio est quia obiectum materiale illorum est distinctum; sunt enim sanguis, vel facies verberata, vel caput cruentatum, vel partes vulneratae, vel totum corpus plagatum; sicut distinctum est formale particulare, puta redemptio nostra, vel dolor sensibilis, vel vercundia, vel exinanitio. In festo autem SS. Cordis, ut diximus, obiectum materiale est cor physicum; formale autem ipsa charitas Salvatoris. Et idem dicendum de motivo ac de fine. Unde (1) P. Gallifet « in responsione ad obiectionem quod

(1) NILLES, Sectio II, cap. I, § I.

novum hoc festum non distinguatur ab aliis festis, v. g. Passionis, Corporis Christi, etc. », ac proinde superfluum sit, obiectum ac finem festi petiti explicando, ait: « Obiectum proximum festorum in obiectione designatorum, videlicet Passionis, Vulnerum, Coronae, Clavorum, etc., non est proprie amor Christi. In festo autem Cordis Iesu amor, quo Cor illud sanctissimum ardet, est obiectum proximum festi, indivisum cum Corde ipso, adeo ut affirmari vere possit, amorem Christi erga homines in hoc festo propriissime ac immediate attingi; quod sane ad festi huius commendationem magna consideratione dignum est. Finis autem duplex huius pii officii proprius, nimirum respondendi amoris Christi et reparandi iniurias Ei in Sacramento inflictas, considerari debet ut ratio peculiaris colendi Cordis divinissimi ».

Cum autem hoc festum intimam habeat relationem cum festo SS. Corporis, ita ut, ad cultum Cordis tribuendum, communiter SS. Eucharistiae Sacramentum publicae fidelium venerationi exponatur, et ab ipsis fidelibus frequenter iuxta consilium Ecclesiae sumatur, dico specialius, cultum SS. Cordis a cultu SS. Corporis aperte distingui, ita quod cultus Cordis sit vere cultus specialis.

Quod patet primo ex obiecto amborum. Nam obiectum materiale cultus SS. Cordis est tantum cor physicum, non autem caeterae corporis partes, quibus compositum coalescit; sicut obiectum spirituale est amor Christi, seu compendium affectionum animae eius, ut supra diximus (§ VI). Similiter motivum est ratio specialis, qua non temere illum amorem animae colimus sub symbolo cordis physici repraesentatum; seu brevius, motivum est symbolismus (§ VII). Item finis cultus Cordis est redamare; cuius amoris forma praecipua est reparatio iniuriarum Christo ab ingratis hominibus illatarum (§ IX). In cultu autem SS. Corporis obiectum materiale est totum corpus et sanguis et anima, idest tota simul humanitas Christi sub speciebus panis et vini contenta; et spirituale, est miraculum iuge, quo Christi humanitas sub speciebus sacramentalibus velata continetur. Item motivum

cultus SS. Sacramenti est magnitudo miraculi, quod quotidie patrat, et finis est veneratio, maxima cum solemnitate tributa; nota enim characteristicam huius finis est solemnitas. Ad rem P. Gallifet: « Finis in cultu solemniter sacrosanctae Eucharistiae propositus hic est, ut nimirum Iesu inter homines residenti debitus adhibeatur honor, gratesque dignae pro tanto beneficio amoreque rependantur. Huc spectant omnia ab Ecclesia in honorem tanti mysterii instituta, huc festi dies, huc solemnes supplicationes, huc templorum ornamenta. In cultu autem sacrosancti Cordis Iesu finis propositus in hoc praecipue consistit, ut amoris Iesu ab ingratis hominibus repudiato faciamus satis voluntaria expiatione ad Cor Iesu » (1). Et quia diversus est cultus, ideo Ecclesia in eo reddendo distinctis utitur in sua liturgia manifestationibus; unde aliud est Officium Cordis Iesu, aliud SS. Corporis et Sanguinis; alia Missa Cordis, alia Missa SS. Eucharistiae.

(1) Eod. loco.

